

■ УДК [378.091.39:791.4](477)

З. І. Алфьорова, доктор мистецтвознавства, професор, декан факультету кіно-, телемистецтва, Харківська державна академія культури, м. Харків

А. М. Алфьоров, викладач, Харківська державна академія культури, м. Харків

НАЦІОНАЛЬНЕ ТА ЄВРОПЕЙСЬКЕ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕДІАОСВІТІ

Проаналізовано публікації, у яких досліджено взаємозв'язок між національною та європейською складовими сучасної української медіаосвіти. Розглянуто особливості української ментальності, які впливають на українську освіту. Охарактеризовано причини кризового стану в осмисленні національного в українській медійній освіті. Описано заходи європейських навчальних закладів медійної освіти, які позитивно вплинули на міжнародну співпрацю у виробництві аудіовізуальних творів. Виявлено, що українська система екранної освіти одночасно зазнає і кризи-деконструкції, і кризи-реанімації, і кризи-модернізації. Окремо розглянута прогностична модель розвитку української освіти у сфері медіа.

Ключові слова: сучасна українська медіаосвіта, національне, європейське, кризовий стан, освітній менеджмент, прогностична модель.

З. И. Алферова, доктор искусствоведения, профессор, декан факультета кино-, телеискусства, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

А. Н. Алферов, преподаватель, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

НАЦИОНАЛЬНОЕ И ЕВРОПЕЙСКОЕ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ МЕДИАОБРАЗОВАНИИ

Проанализированы публикации, в которых исследуется связь между национальной и европейской составляющими современного украинского медиаобразования. Рассмотрены особенности украинской ментальности, которые влияют на украинское образование. Охарактеризованы причины кризисного состояния в осмыслении национального в украинском медийном образовании. Описаны мероприятия европейских учебных заведений медийного образования, которые позитивно повлияли на международное сотрудничество в производстве аудиовизуальных произведений. Вывявлено, что украинская система экранного образования одновременно переживает и кризис-деконструкцию, и кризис-реанимацию и кризис-модернизацию. Отдельно рассмотрена прогностическая модель развития украинского образования в сфере медиа.

Ключевые слова: современное украинское медиаобразование, национальное, европейское, кризисное состояние, образовательный менеджмент, прогностическая модель.

Z. I. Alforova, Doctor of Art Criticism, Professor, Dean of TV and Cinema Art Faculty, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

A. M. Alforov, the lecturer of the TV Department, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

NATIONAL AND EUROPEAN COMPONENTS IN THE CONTEMPORARY UKRAINIAN MEDIA EDUCATION

The article provides a review of publications, which explore the interrelation between the national and European components of the contemporary Ukrainian media education. The traits of Ukrainian mentality, which influence the Ukrainian education, are considered. The author characterizes the causes of the crisis in understanding the national in the Ukrainian media education. The paper describes the activities of the European institutions of media education, which have had a positive effect on the international cooperation in the production of audiovisual works. It has been found that Ukrainian system of screen education simultaneously undergoes the deconstruction crisis, the crisis care and the modernization crisis. The prognostic model of Ukrainian education is considered in the field of media.

Key words: contemporary Ukrainian media education, national, European, crisis, educational management, prognostic model.

Постановка проблеми. Нині, коли Україна стверджується на шляху євроінтеграції, долає складний етап історичних трансформацій, суттєво актуалізується проблема якості української професійної освіти у сфері медіа- й аудіовізуального виробництва. Незважаючи на це, проблема формування прогностичної моделі української медіаосвіти досі недостатньо вивчається дослідниками та представниками освітнього менеджменту. Утім, науковці зробили певний внесок у дослідження проблеми, що розглядається. Так, у статті «Мистецька освіта: виклики сьогодення» [1] наголошується на необхідності стандартизації пропедевтичного рівня мистецької освіти в Україні, що, на нашу думку, допоможе запобігти «розхитуванню» етнічних культурних кодів, які дедалі складніше зберегти в умовах високої нестабільності системи освіти. На основі порівняння західної та східної моделей екранної освіти [2], констатовано, що повністю переходить на західну модель необачливо і навіть шкідливо. Без урахування національної ідентичності, що складається, існує ризик втратити естетику українського поетичного пластичного мислення, яке сформувалося на основі етнічного культурного кодування [3; 4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що в науковому дискурсі концепцію народження нації як конструкта підтримало немало дослідників, серед котрих М. Грох, Е. Гобсбаум, С. Ханінгтон, В. Шпорлюк. Створений теоретичний конструкт починає своє не тільки наукове, але й соціально-політичне існування на другому етапі творення нації, згідно з М. Грохом, коли інтелігенція продукує усвідомлення унікальності у формі творів культури [7].

Безумовно, ідеї щодо «конструювання» ідентичностей актуалізуються в постіндустріальній цивілізації і потребують певної кореляції відповідно до «нелінійного» розвитку всіх сучасних соціальних інституцій, зокрема й інституту освіти.

Мета статті — дослідити національну та європейську складові в сучасній українській медіаосвіті.

Методологія дослідження основана на методах, розроблених у працях з топології соціальної ідентичності та сучасних дослідженнях медіакультури.

Відомо, що ментальність визначає сприйняття народом світу і спосіб людських дій. Зміст ментальності задається певними усталеними нормами, архетипами народної культури та соціопсихологічною орієнтованістю народу. Змістовна основа української народної ментальності детермінована синкретизмом побутового мислення, розвинених форм народної свідомості і несвідомого в колективній, частково індивідуальній психіці людини.

Культурно-антропологічні виміри існування українського етносу (формування української народності) ґрунтувалися на характерних особливостях української ментальності: чуттєвості, мрійливості, гедоністичності, любові та повазі до природи, релігійності. Безумовно, українська народна ментальність не є гомогенним явищем.... поряд із настановами й архетипікою, притаманними всім представникам етносу в певний часовий період, існують їх просторові і часові варіації. Їх прояв більшою мірою характерний у мінливі історичні періоди, коли об'єктивні й суб'єктивні чинники посилюють вплив на існування етносу.

Серед об'єктивних чинників, що суттєво вплинули на українську ментальність, можна назвати становлення капіталістичних відносин, які активізували в середині XIX ст. процеси націєтворення. Українське суспільство, яке розпочало модерну історичну фазу розвитку, підлягало й підлягає інтенсивному західному культурному впливу, і, природно, що в цьому суспільстві спостерігалися й спостерігаються ознаки індивідуалізму та раціоналізму. Багато хто з дослідників зазначає, що модерна конструктивістська доба сформувала інші механізми націєтворення, ніж у період Нового часу. «В умовах сучасності можна

підтримати тезу про штучне утворення колективної ідентичності (і національної зокрема), її «конструювання» та «переформатування» згідно потреб сьогодення» [5, с. 168].

Європейський соціум подолав тривалий шлях до об'єднання, відмови від репресивних дій стосовно кожної зі своїх складових, вибудовування толерантних взаємовідносин, крос-культурної діалогічності. Балансу між «розпорошеністю» національних європейських ідентичностей та прагненням новітньої синкретичної «європейської» ідентичності жителі Євросоюзу досягли зокрема й завдяки медіакulturі, яка сформувалася протягом ХХ ст. Як відомо, медіакultura — поліфункціональний тип культури новітньої доби. Завдяки медіакulturі стає можливим накопичення і розмноження суспільної інформації швидкими темпами і в геометричній прогресії. Сучасна медіакultura — гарант соціальної пам'яті нації, ефективний каталізатор обміну культурною інформацією та складова спілкування між владою і суспільством, різними країнами, націями, соціальними групами, індивідами тощо. Медіакultura надає широких можливостей для спілкування людей у часі та просторі, долаючи століття і відстані, проте парадоксом сучасної ситуації є численні контакти через медіа й водночас дефіцит спілкування, що набуває ознак як соціокультурної і психологічної проблеми. Медіакultura відповідає за процес соціалізації особистості, набуття нею соціального досвіду, здобуття знань, норм, ідеалів, властивих суспільству чи соціальній групі. До них належать звичаї і традиції, етикет і звичаї, закони, тобто, все те, що в сукупності утворює складніші комплекси, такі як право, мораль та ідеологія. Окрім цього, медіакultura стала основою сучасної індустрії розваг, яка пропонує широкий спектр спеціальних засобів релаксації — від фільмів певних жанрів до інтерактивних комп'ютерних ігор.

Найважливіша — креативна функція медіакulturі — дозволяє людині адаптуватися в сучасному житті, пристосуватись до навколишнього середовища. За допомогою медіаінформації людина розширює світогляд і кордони «безпосереднього досвіду», осмислює світ з різних точок зору: філософської, моральної, економічної, естетичної, правової тощо.

Розвиток глобальних інформаційних і комунікаційних технологій став водночас потужним чинником інтеграції різних культур у єдине ціле та фактором актуалізації їх ідентичності. Медіакultura об'єднала народи, соціальні групи, держави, водночас певною мірою завдяки їй відбувається процес культурного самоусвідомлення, визначення власної неповторної ідентичності.

Отже, медіакultura є соціальним посередником, який встановлює зв'язки між структурами суспільства. Важливе значення має

медіакультура як інструмент управління. Закономірно, що медіа називають «четвертою владою», зважаючи на її багатосторонню й масштабну владу над почуттями і свідомістю людей. Саме медіакультура та медіаосвіта дозволили європейцям сформувати стосунки між собою і створити «європейську ідентичність».

Утрата первинної ментальної цілісності не оминула й української сучасної культурної антропології. «Технологічні складності» формування національної ідентичності актуалізували ще один аспект розпорошення ідентичності — у процесі «конструювання» здійснюються спроби трансляції глобальної культури сучасного світу і глобального суспільства через концепти, які забарвлені традицією бачення нації-держави... На цьому етапі проявляється головне протиріччя конструювання новітніх соціально-культурних та політичних ідентичностей, оскільки глобальне усуває націю як традиційну для модерну «оправу» для суспільного життя... «Це потребує активності суб'єкта, бо для сучасного індивідуалізованого суспільства немає вже держави як суб'єкта права, немає справедливості в модерному розумінні як відповідальності держави за щастя громадянина. Є технологія активності, що повертає у світ дівця, в компетентності якого визначати себе за власним бажанням» [5, с. 169].

Отже, завершення нині модерного «конструювання» національної ідентичності пов'язане з певними ризиками. «Конструювання сучасних національних ідентичностей відбувається як гібридизація: форма національної локальності відділяється від наявних практик (культурних, соціальних, політичних) і рекомбінується з новими (глобалізаційними) формами, що призводить до утворення нових практик. Така схема побудови національних ідентичностей фактично спонукає до стирання локальності і втрати національного як особливого» [5, с. 170].

Входячи в постіндустріальну цивілізацію, сучасні українці мимоволі набувають рис цієї цивілізації, які сформувалися значно раніше й іншими європейськими націями. Першою стратегією є символічне «перенесення» однієї ідентичності на іншу (наприклад, наявність символіки Європейського Союзу на території України сприймається як здобута власна «європейськість»). Інша стратегія: іронічне сприйняття власного кризь призму пафосного ставлення до зовнішнього. Відомий вислів Т. Г. Шевченка «чужому навчайтесь, та свого не цурайтесь» корелюється із сучасною орієнтованістю українців на зовнішню оцінку власної ідентичності, а не на глибинну самоідентифікацію, що цілком зрозуміло.

Процеси «доконструювання» ідентичності в Україні відбуваються в несприятливих умовах «периферійного» капіталізму з олігархічною

економікою, залежними одна від одної гілками влади та досі надто слабкими громадянськими інституціями і монополізованою сферою медіакомунікацій. Тому самоідентифікація спотворена напівколоніальною свідомістю, у якій радянські, пострадянські, локальні і глобальні елементи формують патерналістську модель суспільної поведінки.

Повернувшись до процесу націєтворення, суспільство України років незалежності постало перед нагальною проблемою: як поєднати два різновекторні рухи. Перший: рух до національного розвитку і новітньої національної ідентифікації; другий — спрямований на входження України в глобальний світ, світ, де обмежуються державна і національна суверенність, а домінують транснаціональні структури й наднаціональні організаційні та керуючі утворення. Стосовно цієї проблеми відомий український політолог В. Карасьов зазначав: «Україна за відсутності національної проектності виявилася затиснутою між двома цивілізаційними ідентичностями...» [6, с. 22].

Намагаючись одночасно подолати обидві обов'язкові траєкторії розвитку, модерну й постмодерну, українці дійсно «застрягли» між цими стадіями націєтворення. Наявна несинхронність розвитку, розірваність і розсіювання етнічної та національної ідентичності характерні для всіх соціальних верств населення молоді української держави.

«З одного боку — ми бажаємо наблизити європейську реальність у країну, з іншого боку — ми її боїмося. Це втеча від свободи <...> ми не хочемо повертатися в радянське минуле, але й страшимося європейського суспільства, в яке пристрасно закликаємо...», — зазначає В. Карасьов [6, с. 22].

Дійсно, свобода існування є базовим антропологічним параметром для українського етносу, який упродовж усієї історії боровся за незалежність. Як позначається існуюча «втеча від свободи» на візуальних репрезентаціях у медіакультурі? На жаль, можна констатувати, що «позитивна» етнічна, культурна та національна ідентичність як культурно-антропологічний параметр існує у візуальних репрезентаціях української медіакультури і конструюється завдяки візуалізації національної зовнішньої символіки й атрибутики, з одного боку, та постмодерністському «переграванню» колоніальних міфологем — з іншого. Утім, таким чином під час конструювання «негативної» етнічної та культурної ідентичності у творах сучасного візуального мистецтва відбувається антропологічна репрезентація українців як «людей-симулякрів», людей без коріння та культури? Це свідчить про те, що українське суспільство, його свідомість та інституції, ним створені, перебувають у зоні високої нестабільності й порушення балансу, є «периферійними» [4].

Периферійність українського капіталізму, який формує відповідну «периферійну» медіа культуру, надто помітна. Потрібно не боятися свободи і відповідальності за свій вибір. Як досягти балансу між традицією (збереженням культурного коду) та новаціями, які прагнуть зруйнувати цей код у ситуації нестабільності системи?

Європейська модель медійної освіти надає відповідь на це запитання. Стандартизувавши первинний (пропедевтичний) рівень медіаосвіти, всі інші рівні європейці зробили відкритими, прозорими та гнучкими. При цьому жорстка регламентація американського типу в Європі не набула популярності і була лібералізована. У Європі не існувало великого кіноринку, кожна європейська країна мала власні особливості і темпи формування кіногалузі, відтак, основною метою стандартизації кіноосвіти стали умови фахового співробітництва в майбутньому (тобто створення медійної коопродукції). Можливість сформувати інтернаціональну кіногрупу для роботи над спільним кінопроектом, забезпечення безконфліктної професійної міграції в межах Європи — саме до цього європейська система екранної освіти потребувала стандартів. Оскільки Європа не мала й не має держсектора в кіногалузі, то і система кіноосвіти залишалася недержавною, що забезпечувало їй організаційну автономність, ідеологічну свободу й економічну незалежність. При цьому за три останні десятиліття в Євросоюзі створено майже 5000 незалежних від держави інституцій (асоціацій, фондів тощо), які виробили ринкові механізми інвестиційної підтримки як медійної сфери, так і медіаосвіти.

Нині в європейській сучасності існують певні інновації, що виявляються в системі вищої освіти у зв'язку з формуванням постіндустріальної цивілізації. Це інтенсивна міжкультурна інтеграція вищої освіти (наприклад, Болонський процес), реорганізація структури керування вищими освітніми закладами через її демократизацію, надання більшої самостійності вnz. Однією з тенденцій є процес формування медіановацій, який розуміється як використання вищими навчальними закладами сучасних інформаційних технологій, підключення до системи internet, розвиток дистанційних форм навчання студентів.

Сучасна європейська модель медіаосвіти базується на когнітивній репрезентації «відкритого» типу, орієнтує студентів на участь у реальних медіапроєктах. Студент європейської аудіовізуальної школи з перших курсів навчається продюсування власних екранних робіт, формуючи для цього широку партнерську базу. Система постійних пітчінгів водночас презентує майбутнього медіафахівця майбутньому роботодавцю. При цьому роботодавець (зазвичай приватний власник продакшена) добровільно інвестує кошти в школу, адже має на меті отримати якісно підготовленого фахівця.

Свого часу організаційна централізація, економічна плановість та орієнтація на руйнацію національно орієнтованих культурних змістів підготовки фахівців для кіногалузі в Україні зробили існування стандартизованої профільної кіносвіти інструментом тоталітарної системи, в якій справедливі вимоги до впорядкованості фахової системи освіти були підмінені її інтенсивною бюрократизацією, втратою творчого начала. У період сталінських репресій, у 1938 р. підготовку кадрів для кіногалузі в Україні штучно припинено. За часів «відлиги» 60-х рр. ХХ ст. в Україні відбулися певні демократичні зміни. Цей етап в історії українського кіно інтерпретується як період «національного ренесансу». За підтримки щойно створеної Спілки кінематографістів України Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого відкрив кінофакультет (восени 1961 р.). До навчальних програм введено національно орієнтовані інформаційні масиви, розпочато «реанімацію» втрачених етнічних культурних кодів. До початку 60-х рр. ХХ ст. програми підготовки кадрів для кіногалузі в Україні не враховували культурних кодів українського етносу, не мали варіативної складової і не передбачали впливу творчої постаті майстра-педагога на педагогічний процес. Існуючи в межах радянської системи мистецької освіти, українські освітні інституції в 60-ті рр. зазнали кризи-реанімації, оскільки не змінили ідеологічних орієнтирів (а відтак, і алгоритм стандартизації екранної освіти), але здійснили спробу реанімувати в межах існуючих державних вимог утрачені етнічні культурні коди.

Зі здобуттям незалежності Україна існує в доволі складному цивілізаційному, соціокультурному й економічному контексті. В останні роки динамічно скорочується держсектор виробництва екранного продукту (в кіногалузі він практично вже зруйнований). Можна константувати, що нині українська система медійної освіти одночасно переживає і кризу-деконструкцію, і кризу-реанімацію, і кризу-модернізацію.

У деконструктивній частині українська система медійної освіти намагається позбутися ідеологічної складової підготовки кадрів (контекстним є відомий закон про декомунізацію й інші подібні заходи). У реанімаційній частині українська система медійної освіти намагається відновити етнічні культурні коди і допомогти нації завершити процес націєтворення, який неможливий без виробництва візуального продукту, орієнтованого на таке відновлення. Але в такому разі професійно-орієнтовна модель підготовки має долати такі проблеми: культурні етнічні коди професійно продукувалися в екранній поетиці «українського поетичного кіно», естетику якого складно реанімувати за умов виробництва цифрового екранного продукту посткласичного

типу. Цей продукт потребує актуалізації продюсерської моделі виробництва, а поетика «українського поетичного кіно» — режисерської моделі виробництва. Отже, реанімація етнічних культурних кодів потребує складної, «нелінійної» естетики, в якій «українське поетичне» буде гармонійно поєднано із сучасним прагматичним.

У модернізаційній частині українська система екранної освіти розпочала заходи переформатування на європейських засадах освітніх процесів. І хоча українська медіосвіта уникнула процесу стандартизації, згідно з новим законом про вищу освіту, внаслідок чого набули права самоуправління, економічної незалежності тощо. Однак модернізація потребує коштів, формування інвестиційного клімату та механізмів стабілізації економічних елементів кіногалузі, що видається практично неможливим при нинішньому стані високої нестабільності.

Саме тому українська модель медіаосвіти поки що орієнтована на когнітивні репрезентації «закритого» типу, має проблеми з приватним інвестуванням і лише декларує відкритість, оскільки європейські принципи щодо відкритості, прозорості освіти складно поєднувати з «радянськими»: жорсткою регламентацією діяльності, декларованим самоврядуванням, відсутністю новітньої матеріально-технічної бази навчання. Подолання протиріччя між прагненням бути дійсно європейськими та пострадянськими реаліями буття української медіаосвіти неможливе «більшовистськими набігами». Але працювати в цьому напрямі потрібно. Зважаючи на це, факультет кіно-, телемистецтва ХДАК формує доволі широку партнерську базу, яка дозволяє доповнити нормативну та варіативну частини фахової медіаосвіти формами «відкритого типу»: додатковими майстер-класами, тренінгами тощо. Нині щороку на факультеті проводиться більше 40 таких необхідних додаткових форм навчання. Студенти беруть участь у 14 постійно діючих медійних проектах, результати виконання яких систематично публічно презентуються й інтерактивно існують на сайті факультету. Проводиться серйозна професійна діяльність щодо інтеграції в європейські медійні проекти. «Розростання малого» є основною особливістю «нелінійних», складних систем. Створення локальних, але потужних, різноманітних художніх практик, здатних бути платформами для формування національного як сегмента європейського — надто амбітна справа громадян сучасної України.

Висновки. Отже, прогностична модель української освіти у сфері медіа має ґрунтуватися на європейських засадах відкритості, прозорості, гнучкості та «нелінійності» розвитку. Окрім стандартизації пропедевтичного рівня освіти (1, 2 курси профільних ВНЗ), моделі слід урізноманітнювати майстер-класами, тренінговими програмами та програмами розвитку конкурентоспроможності фахівця на сучасному

ринку виробництва аудіовізуальних творів як коопродукції. Актуалізація продюсерської моделі виробництва потребує «переформатування» профільних навчальних дисциплін з урахуванням цієї моделі, а також посилення сегмента фрілансерства на сучасному ринку праці в медіасфері.

Список використаних джерел

1. Алфьорова З. І. Мистецька освіта: виклики сьогодення / З. І. Алфьорова // *Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків, 2006. — Вип. 17: Мистецтвознавство. Філософія. — С. 88–95. — Бібліогр.: 19 назв.
2. Алфьорова З. І. Моделі екранної освіти: Схід–Захід / З. І. Алфьорова // *Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта: стан і перспективи : матер. міжнар. наук. конф., 12–13 жовт. / М-во культури і мистец. України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків, 2004. — С. 127–129.
3. Алфьорова З. І. Теоретико-методологічні засади вивчення екранних проявів етнічної ідентичності / Зоя Алфьорова // *Мистецькі обрії 2000 : альманах : наук.-теорет. пр. та публіц. / Акад. мистец. України.* — Київ, 2002. — [Вип. 3]. — С. 194–201. — Бібліогр.: 27 назв.
4. Алфьорова З. І. Українці: антропологічні репрезентації в сучасному візуальному мистецтві / З. І. Алфьорова // *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистец. [Сер.] Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. дизайну і мистец.* — Харків, 2012. — № 13. — С. 72–76.
5. Артеменко А. П. Топологія ідентичності в мережевих структурах соціуму // А. П. Артеменко. — Харків : Цифрова друкарня № 1, 2013. — 344 с.
6. Карасьов В. Присмерки пострадянського світу / В. Карасьов. — Київ : Вид-во «Точка», 2012. — 352 с.
7. Hroch M. Social Precondition of National Revival in Europe. A Comparative Analysis of Patriotic Groups among the Smaller European Nations // M. Hroch. — Cambridge University Press, N.-Y.-Cambridge, UK, 1985. — 204 p.

References

1. Alforova Z.I. Mystetska osvita: vyklyky sohodennia / Z. I. Alforova // *Kultura Ukrainy : zb. nauk. pr. / M-vo kultury i turyzmu Ukrainy, Kharkiv. derzh. akad. kultury.* — Kharkiv, 2006. — Vyp. 17 : Mystetstvoznnavstvo. Filosofiiia. — S. 88 — 95. — Bibliohr.: 19 nazv.
2. Alforova Z.I. Modeli ekrannoi osvity: Skhid-Zakhid // Z. I. Alforova // *Informatsiino-kulturolohichna ta mystetska osvita: stan i perspektyvy : materialy mizhnar. nauk. konf., 12–13 zhovt. / M-vo kultury i mystets. Ukrainy, Kharkiv. derzh. akad. kultury.* — Kharkiv, 2004. — S. 127–129.
3. Alforova Z. Teoretyko-metodolohichni zasady vyvchennia ekrannykh proiaviv etnichnoi identychnosti // Zoia Alforova // *Mystetski obrii»2000: Alm.:*

- Nauk.-teoret. pr. ta publits. / Akad. mystets. Ukrainy. — Kuiv., 2002. — [Vyp. 3]. — S. 194–201. — Bibliohr.: 27 nazv.
4. Alfrova Z.I. Ukraintsi: antropolohichni reprezentatsii v suchasnomu vizualnomu mystetstvi // Z. I.Alforova // Visn. Kharkiv. derzh. akad. dyzainu i mystets. [Ser.] Mystetstvoznavstvo : [zb. nauk. pr.] / M-vo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy, Khark. derzh. akad. dyzainu i mystets. — Kharkiv, 2012. — № 13. — C. 72 – 76
 5. Artemenko A. P. Topolohiia identychnosti v merezhevykh strukturakh sot-siumu. // A.P.Artemenko. — Kharkiv : Tsyfrova drukarnia №1, 2013. — 344 s.
 6. Karasov V. Prysmeryk postradianskoho svitu // V. Karasov. — Kuiv: Vydavnytstvo «Tochka», 2012. —352 s.
 7. Hroch M. Social Precondition of National Revival in Europe. A Comparative Analysis of Patriotic Groups among the Smaller European Nations. // M. Hroch. — Cambridge University Press, N.-Y.-Cambridge, UK, 1985.— 204 p.

■ UDC [378.091.39:791.4](477)

Alfrova Z. I., Doctor of Art Criticism, Professor, Dean of TV and Cinema Art Faculty, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

Alforov A. M., the lecturer of the TV Department, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

NATIONAL AND EUROPEAN COMPONENTS IN THE CONTEMPORARY UKRAINIAN MEDIA EDUCATION

The aim of the article is to study the national and European components in the contemporary Ukrainian media education. It is determined that the national component to some extent is predicated upon both the mentality of Ukrainian social medium and the contemporary nation creation processes. The European component is predicated upon both the general state of media culture, the institutions it is based on, and the level of development of the European society.

Research Methodology is based on the methods that appear in the papers in topology of social identity and contemporary media culture studies.

Results. The traits of Ukrainian mentality, which influence the Ukrainian education, are considered. The causes of the crisis in understanding the national in the Ukrainian media education are explained. The paper describes the activities of the European institutions of media education, which have had a positive influence on the international cooperation in the production of audiovisual works. It has been found that Ukrainian system of screen education simultaneously undergoes the deconstruction crisis, the crisis care and the modernization crisis.

Novelty. This paper proposes the prognostic model of development of Ukrainian education in the field of media, which takes into account the experience of European countries in this area.

The practical significance. The obtained results make it possible to reveal the crisis problems of the contemporary Ukrainian education and simulate its further development. The information in this article can help to improve the education management in the higher media education in Ukraine.

Key words: contemporary Ukrainian media education, national, European, crisis, educational management, prognostic model.

Надійшла до редколегії 12.01.2016 р.